

AI-107

April-2016

M.A., Sem.-IV

511 : Sociology

(EA : Human Resource Management)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : (1) તમામ પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો.

(2) તમામ પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

1. કર્મચારી સંચાલનનો અર્થ આપી, એનાં લક્ષણો અને હેતુઓ જણાવો. 14
અથવા
 માનવસંશાધન સંચાલનનો ખ્યાલ સમજાવી એનું કાર્યક્ષેત્ર જણાવો.
2. માનવશક્તિ આયોજનનાં લક્ષણો અને હેતુઓ જણાવો. 14
અથવા
 માનવશક્તિ આયોજનની પ્રક્રિયા સવિસ્તાર સમજાવો.
3. માનવસંશાધન ભરતીનું મહત્વ જણાવી, એની પદ્ધતિઓ વર્ણવો. 14
અથવા
 ભારતમાં રોજગાર માટેની ભરતી કે પસંદગીની વિધિ સમજાવો.
4. તાલીમના વિવિધ પ્રકારો જણાવો. 14
અથવા
 તાલીમનો અર્થ સમજાવી, એનાં ફાયદા અને ઉદ્દેશો જણાવો.
5. (A) નીચેનામાંથી કોઈ ચારના ટૂંકમાં જવાબ આપો : 8
 (1) સંશાધન એટલે શું ?
 (2) 'X' અને 'Y' થીયરી કોણે આપી ? ટૂંકમાં સમજાવો.
 (3) માનવશક્તિ આયોજનને અસરકર્તા આંતરિક પરિબલો જણાવો.
 (4) માંગ અંદાજવાની રીતો જણાવો.
 (5) ભરતીના પ્રકારો જણાવો.
- (B) જોડકાં જોડો : 6
(અ)	(બ)
(1) માનવ	(a) કર્મચારી સંચાલનનું કાર્ય
(2) આયોજન	(b) માનવશક્તિ આયોજનનું બાહ્ય પરિબલ
(3) ટેકનોલોજી	(c) માનવશક્તિ આયોજનનું આંતરિક પરિબલ
(4) નાણાં	(d) ઉચ્ચકક્ષાની ભરતી
(5) વેપારી મંડળો	(e) સામાજિક પ્રાણી
(6) બુદ્ધિ કસોટી	(f) ભરતીનું બાહ્યપ્રાપ્તિ સ્થાન

AI-107

April-2016

M.A., Sem.-IV

511 : Sociology

(EA : Human Resource Management)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions :** (1) Attempt **all** questions.
(2) **All** questions carry equal marks.

1. Give the definition of personnel management and state its characteristic and aims. **14**
OR
Explain the concept of Human Resource Management. Describe its subject-matter.
2. State the characteristics and objectives of Manpower Planning. **14**
OR
Explain in detail the process of Manpower Planning.
3. State the importance of Human Resource Recruitment and describe its method. **14**
OR
Explain procedure of recruitment and selection of employee in India.
4. State various types of Training. **14**
OR
Explain the meaning of Training. State its benefits and objectives.
5. (A) Write short answers to any **four** of the followings : **8**
  - (1) What is resource ?
  - (2) Who gave 'X' and 'Y' theory ? Explain in short.
  - (3) State internal factors affecting man power planning.
  - (4) State ways of estimating demand.
  - (5) State types of recruitment.

(B) Match the columns : **6**

(A)	(B)
(1) Human	(a) Function of Personnel Management
(2) Planning	(b) External factor of Manpower Planning
(3) Technology	(c) Internal factor of Manpower Planning
(4) Money	(d) High-level recruitment
(5) Trade Association	(e) Social animal
(6) Intelligence Test	(f) External source of recruitment

AI-107

April-2016

M.A. Sem.-IV

511 : Sociology

(EB : Sociology of Health)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચના : (1) તમામ પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો.
(2) તમામ પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

1. આરોગ્યના સમાજશાસ્ત્રનો અર્થ આપી એનું સ્વરૂપ સમજાવો. 14
અથવા
આરોગ્યનો લગ્ન, કુટુંબ અને શિક્ષણ સાથેનો સંબંધ સ્પષ્ટ કરો.
2. આરોગ્યનો કાર્યાત્મક અને સંઘર્ષ અભિગમ સમજાવો. 14
અથવા
આરોગ્યમાં સમાજશાસ્ત્રીય પરિપ્રેક્ષ્યનો અર્થ સમજાવી, આંતરક્રિયાવાદી અભિગમની ચર્ચા કરો.
3. બીમારીનો અર્થ સમજાવી બીમારીના સામાજિક કારણો જણાવો. 14
અથવા
રોગ અટકાયત ઉપચાર પદ્ધતિ વિશે વિગતવાર ચર્ચા કરો.
4. 'હોસ્પિટલ એક સામાજિક વ્યવસ્થા છે' ચર્ચા કરો. 14
અથવા
હોસ્પિટલનાં આંતરવૈયક્તિક સંબંધોના પ્રકારોની ચર્ચા કરો.
5. નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : 14
  - (1) આરોગ્યનાં સમાજશાસ્ત્રનાં કાર્યક્ષેત્રના મુદ્દાઓ લખો.
  - (2) આરોગ્યનાં પરિમાણો જણાવો.
  - (3) આરોગ્યની પુનઃસ્થાપનાના ક્ષેત્રો જણાવો.
  - (4) યુનાની પદ્ધતિ એટલે શું ?
  - (5) તબીબી સામાજિક કાર્યકરની ભૂમિકાના મુખ્ય મુદ્દાઓનાં નામ આપો.
  - (6) વૈદિક પદ્ધતિના આધારે હોસ્પિટલનાં પ્રકારો જણાવો.
  - (7) નોકરશાહી સંગઠન તરીકે હોસ્પિટલનાં લક્ષણો જણાવો.

Seat No. : _____

AI-107

April-2016

M.A. Sem.-IV

511 : Sociology

(EB : Sociology of Health)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions :** (1) Attempt **all** questions.
(2) **All** questions carry equal marks.

1. Give the meaning of Sociology of Health. Explain its nature. **14**
OR
Clarify the relation of Health to Marriage, Family and Education.
2. Explain functional and conflict approach of Health. **14**
OR
Explain sociological perspective in health. Discuss interactionist approach in health.
3. Explain the meaning of sickness. Explain social causes of sickness. **14**
OR
Discuss in detail about preventive therapy of disease.
4. 'Hospital' is a social system. Discuss it. **14**
OR
Discuss interpersonal relationship in a hospital.
5. Write short answers of the followings : **14**
  - (1) Write points of scope of Sociology of Health.
  - (2) State dimensions of Health.
  - (3) State areas of rehabilitations of health.
  - (4) What is Unani System ?
  - (5) Give names of main point of role of medical social worker.
  - (6) State types of hospital on the basis of medicine.
  - (7) State characteristics of hospital as a bureaucratic organization.